

Kazání: Jan Roskovec

Písně: 255, 1-4v., 312, 395, 305

Čtení: Iz 55, 8 – 13

Text: L 8, 4 – 15 *Lidé se k němu scházeli ve velkých zástupech a přicházeli z mnoha měst. Mluvil k nim v podobenství: "Vyšel rozsevat semeno. Když rozseval, padlo některé zrna podél cesty, bylo pošlapáno a ptáci je sežobali. Jiné padlo na skálu, vzešlo a uschlo, protože nemělo vláhu. Jiné padlo doprostřed trní; trní rostlo a udusilo je. A jiné padlo do země dobré, vzrostlo a přineslo stonásobný užitek." To řekl a zvolal: "Kdo má uši k slyšení, slyš!" Jeho učedníci se ho ptali, co to podobenství má znamenat. On řekl: "Vám je dáno znát tajemství Božího království, ostatním však jen v podobenstvích, aby hledíce neviděli a slyšíce nechápali. Toto podobenství znamená: Semenem je Boží slovo. Podél cesty – to jsou ti, kteří uslyší, ale pak přichází ďábel a bere slovo z jejich srdcí, aby neuvěřili a nebyli zachráněni. Na skále – to jsou ti, kteří s radostí přijímají slovo, když je uslyšeli; protože v nich však nezakořenilo, věří jen nějaký čas a v čas pokušení odpadají. Semeno padlé do trní jsou ti, kteří uslyší, ale potom je starosti, majetek a rozkoše života dusí, takže nepřinesou úrodu. Semeno v dobré zemi jsou ti, kteří uslyší slovo, zachovávají je v dobrém a upřímném srdci a s vytrvalostí přinášejí úrodu.*

„Vám je dáno znáti tajemství Božího království...“, říká Ježíš učedníkům. Tajemství. Na to jsme v tomto evangelijním oddíle upozorňováni: království Boží je tajemství. To znamená: království Boží není něco snadno poznatelného a pochopitelného, nepatří do běžné a obecné lidské zkušenosti. Je to tajemství – něco, o čem platí to prorocké slovo, které Ježíš připomíná: „aby hledíce neviděli a slyšíce nechápali“. To, co je vidět navenek, ještě nic neznamená, to, co je slyšet, ještě není automaticky chápáno a přijímáno.

Co je tu vidět? Ta úvodní scéna našeho oddílu je velkolepá: Lidé se k němu scházeli ve velkých zástupech a přicházeli z mnoha měst. Veliké množství lidí dychtivých setkat se s Ježíšem a slyšet jeho Slovo. Dnes tohle asi posloucháme s jistou závistí v poloprázdných kostelích a zastrčených sborových sálech. Každým rokem registrují církve úbytek svých členů, jak to potvrzují naše výkazy i sčítání lidu. V evangeliu se naopak mluví o velkých zástupech. Ale Ježíš těmto mnohým posluchačům vypráví podobenství o ztrátách, o promarněném zrně, o zrně, které bylo sice zaseto, ale nakonec z něj nic nebylo, žádná úroda. A vzpomeňme si, už příběh evangelií zná také jiné scény. Vypráví se tu také o velkém zástupu, který rozvášněně křičel: „Ukřižuj!“ A vypráví se tu také o Ježíši umírajícím osaměle, jen ve společnosti dvou zločinců, nejspíše vrahů. Kde je království Boží vidět tam?

Království Boží je tajemství. Jak to s ním doopravdy vypadá, bude vidět až při sklizni. O tom mluví to Ježíšovo podobenství. Jedna věc je, jak to vypadá při setbě; jak to vypadá při sklizni, je věc jiná. Při sklizni platí jiné počty než při setbě. Jiné v obojím ohledu. To, že je mnohé zrně zaséváno, ještě neznamená automaticky úspěch – zdaleka ne všechno, co je zaseto, přinese užitek, mnoho z toho přijde nazmar. Avšak také: třeba se zdá, že je setí téměř zbytečné, že toho příliš mnoho přijde nazmar. Vždyť právě o tom mluví větší část toho podobenství: o zrně, které je zašlapáno a sežobáno ptáky, o zrně, které nemá dost půdy, jen rychle vzklíčí a stejně rychle uschne, o zrně, které je dušeno trním, takže nedoroste tak, aby uzrál klas. I tohle zdání klame: nakonec je řeč o užitku stonásobném, který přinese zrně zapadlé do dobré půdy. O užitku, který naprosto převáží všechny ztráty. A teprve tyhle počty, teprve to, co se ukáže při sklizni, je rozhodující. Až teprve na konci se ukáže, jak to s královstvím Božím doopravdy je. A můžeme být ujištěni: nakonec se ukáže, že ta setba nevyšla nazmar, nýbrž přinesla dobrý užitek.

To však teprve má přijít. Smíme s tím už teď počítat, ale je to ještě skryto. Království Boží je dosud tajemstvím a to, co je vidět, je právě to mnohé jeho ohrožení. Toto ohrožení na této zemi a v tomto čase je dáno tím, že království Boží je dosud zásadně spojeno se slovem. To zrně, které nakonec povede k tomu stonásobnému užitku, k té slavné sklizni Božího království, je slovo. Žádnou pevnější oporu, žádný jistější zdroj tady nyní království Boží nemá, než právě slovo. Slovo, u něhož přece velmi záleží na tom, zda bude slyšeno a jak bude slyšeno.

Ano, velmi na tom záleží. Slovo může být velmi snadno neslyšeno nebo špatně slyšeno. Ne jeden, ale hned tři různé případy takového špatného nebo neplodného slyšení nám staví před oči to podobenství a jeho výklad, v němž už nejspíš zaznívá konkrétní zkušenost církve.

Předně se může stát, že se Boží slovo v lidském srdci ani neuchytí, nevzklíčí. Ježíš tu mluví o ďáblu, který přichází a bere slovo z jejich srdcí. Mluvit o ďáblu nám dnes připadá staromódní, až nesrozumitelné: kdo to je ten ďábel? Třeba pomůžte, když to obrátíme: chceme-li vědět, kdo to je ďábel, jak vypadá a co dělá, pak slyšme: to je ten, který působí, že lidé slovo Boží nechťejí slyšet a nepřijímají je. To je ta prazvláštní, vlastně nevysvětlitelná skutečnost, že lidé nevěří tomu, co je doopravdy důvěryhodné. Ne že by byli nedů-

věřiví: víme, že lidé jsou nakloněni a schopni věřit kdejakému nesmyslu – jen ne slovu Božímu, které je dobré a pravdivé. Tady vidíme docela názorně a srozumitelně, kdo to je ten „diabolos“, ten „pomlouvač“: tahle prapodivná, a přece tak běžná skutečnost, že lidé nevěří tomu, komu by věřit mohli a měli. Hned tím je tedy Boží slovo a užitek, který má přinést, v ohrožení. Je dobře možné ho slyšet, ale nepřijmout.

Avšak i když je člověk přijme, „uvěří“, není ještě vyhráno. Dál Ježíš mluví o zrnu, které padlo na skálu, tj. do mělké půdy. K němu přirovnává ty, kdo slovo Boží nejprve s radostí přijímají, ale jak se ukáže, jen na čas. Když přijde pokušení, tedy nějaká situace, která jejich víru ohrozí, zpochybní, odpadají. Je zajímavé, že je tu zdůrazněna ta radost na počátku, která však v pokušení neobstojí. Nadšení, které je však jen dočasné. Radost ovšem k přijetí Božího slova patří a Ježíš to nijak nezpochybňuje! Avšak varuje, že nadšení, naše nadšení nestačí, abychom ve víře obstáli. To pokušení, o kterém tu mluví, si můžeme představit právě jako nejružnější situace, které člověku nadšení berou. Situace, kdy být nadšeným a radostným by byla křeč a přetvářka. I na věřících mohou přijít těžké chvíle. Třeba nemoci. Třeba zklamání – z vlastního selhání, ale také ze selhání druhých, však to v církvi dobře známe. Situace, kdy se ukáže, že cesta víry není vůbec snadná a stále veselá. Ježíš nás varuje, abychom neztotožňovali víru s vlastním nadšenectvím. Když přijdeme o nadšení, mohli bychom tak přijít i o víru.

Ovšem ještě i tam, kde se zrno dobře uchytilo, je ohroženo. O tom mluví obraz trní. Zrno vzklíčí a vyroste, ale přece z něj neuzraje klas, protože něco, co roste s ním, je utlačuje a dusí. Takovým trním jsou v lidském srdci podle Ježíše starosti, majetek a rozkoše života. To, myslím, dobře známe, možná nejlépe. Právě my, kdo jsme ještě zbyli v kostelích, kdo víru rozhodně nezaměňujeme s nadšením, kdo jsme snad vytrvali i ve všelijakých zkouškách. Jsme tady a příští neděli patrně budeme zas. Ale jak je to s tou rostlinou Božího království rostoucí ze slova Božího v našich srdcích? Má šanci někdy dozrát v nějaký plod? Co nakonec v našem srdci rozhoduje, co určuje naše jednání? Z čeho se těšíme, o co v životě stojíme a o co usilujeme? Co nám dělá starosti, čemu nakonec přece jen dáváme přednost?

Přes to všechno - a nad tím vším - je však Ježíšovo ujištění, že je také zrno, které padne do dobré půdy. A to pak přinese užitek stonásobný. To je větší výnos, než může dát jaké obilí, byť geneticky šlechtěné. Takový užitek může dát pouze setba království Božího. Ano, je to podivuhodné tajemství, že se něco takového děje, že se opravdu nacházejí lidé, kteří slovo Boží zachovávají v dobrém a upřímném srdci a s vytrvalostí přinášejí úrodu. Ne jednou či dvakrát, nýbrž s vytrvalostí – trvale. Proto je ten užitek tak hojný, že je trvalý. Je to opravdu div, že se to děje. Div – a zaslíbení.

Ale teď – Ježíš říká učedníkům: „Vám je dáno znát tajemství Božího království“. Pro vás tohle všechno není jen vyprávění. Nejsou to jen obrazy mluvící o skutečnosti, kterou neznáte. Je vám dáno znát to tajemství. Smíme tohle slyšet spolu s učedníky? Říká to Ježíš také nám? Myslím, že to smíme slyšet také pro sebe, ale právě spolu s Ježíšovými učedníky – a jen spolu s nimi. Totiž jen budeme-li na tom místě, kde jsou oni – s Ježíšem jako jeho učedníci. Tady se poznává, co jinak je tajemstvím, co teprve má být zjeveno. Tady se zakouší, že to slovo Boží skutečně nese užitek. Už teď. Tady – to znamená v Ježíšově společenství, a tedy v církvi, ve sboru, pokud ta církev, ten sbor je společenstvím Ježíšových učedníků. Tady poznáváme tu skutečnost, k níž Ježíšovo podobenství ukazuje, ty obtíže, které ohrožují setbu Božího slova, ale také ten užitek, které přináší navzdory všemu tomu ohrožení tam, kde to slovo přijmeme v dobrém a upřímném srdci, vezmeme je opravdu vážně a s vytrvalostí se ho přidržíme. Tady poznáváme, že ten div se skutečně děje, tady se nám už poodhaluje to tajemství, které bude plně odhaleno při sklizni na konci věků.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tys nám zjevil odvěké tajemství spasení. Dáváš vyhlášovat evangelium o své smrti na kříži, v níž jsi nám potvrdil svou lásku, dáváš nám ve víře podíl na svém vzkříšení, a tak nás vysvobozuješ od zahynutí. Otevíráš před námi radostnou naději tvého příchodu v plné slávě, kdy docela napraviš všechno zlé, kdy sbromáždíš všechny dobré plody toho, co už nyní tvé evangelium působí. Tvé Slovo je spolehlivé. Chválíme tě za to. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty dáváš dobrou setbu svého Slova a v něm všechno, co je potřebné, abychom nesli dobrý užitek. Spoléháme na tvoji moc, která je nad všechna lidská očekávání, a voláme k tobě: Pane, smiluj se. Prosíme tě za zvěstování tvého Slova – ať nikdy neumlká, v naší obci, v naší zemi, na celém světě. Opatruj, provázej a zmocňuj všechny, kterým svědectví svého Slova svěřuješ. Voláme k tobě: Pane, smiluj se. Prosíme tě za studenty i učitele bobosloví, za biblické dílo. Voláme k tobě: Pane, smiluj se. Prosíme, vysvobozuj církev z beznaděje, rezignace a lhostejnosti všude tam, kde jim pod tíží neúspěchů podléhají. Voláme k tobě: Pane, smiluj se. Prosíme za všechny, kdo tě s nadšením poznávají a přijímají – dej, ať jejich víra zapouští spolehlivé kořeny. Voláme k tobě: Pane, smiluj se. Prosíme za všechny, kdo jsou utrápeni malými i velkými starostmi, kdo podléhají strachu o sebe. Voláme k tobě: Pane, smiluj se. Každý ti v tichosti svěřujeme ty, na kterých nám zvláště záleží...*